

občini Desternik - Trnovska vas;

- s predstavniki *Slovenske vinske akademije* sem sodeloval pri izdelavi strokovnih izhodišč za bodoči *Vinološki muzej na Ptuj*;

- s kolegi iz muzeja sem sodeloval pri konceptiranju otroškega razstavišča v *OŠ Ivanjkoct*;

- kot član uredniškega odbora (področje etnologije) sem sodeloval pri izdaji *6. Ptujkega zbornika*;

- pridobil sem naziv višji kustos etnolog;

- kot edinega slovenskega raziskovalca so me sprejeli v *Evropsko združenje karnevalskih mest (FECC)*;

- bil sem povabljen na dva velika mednarodna kongresa, toda žal se nobenega nisem mogel tudi udeležiti:

1) Mednarodnega kongresa etnoloških muzejev v Bukarešti,

2) Mednarodnega komiteja za muzeologijo (ICOFOM/ICOM) v Rio de Janeiru. Kljub temu pa sem na velikem mednarodnem simpoziju sodeloval s pisnim prispevkom o metodologiji muzejske kritike in o razmerju med muzeologijo in umetnostjo.

- V mesecu novembru in decembru sem bil na pettedenskem študijsko-raziskovalnem in muzejsko-muzeološkem delu v Belgiji. V *Mednarodnem muzeju mask in karnevalov (Binche)* sem na novo identificiral slovensko gradivo in ga ločil od gradiva nekdanje Jugoslavije (muzealije, AV dokumentacija, literatura...). Pripravil pa sem tudi nekaj kratko-ročnih izhodišč za spremembo prezentacije slovenskih mask ter izoblikoval izhodišča za nadaljnji razvoj slovenske dediščine v tej pomembni mednarodni instituciji. V študijskem pogledu sem se ukvarjal s primerjalnim študijem tradicionalnih evropskih mask, z muzeološkimi analizami tega in podobnih muzejev itn. Pridobljene informacije in znanje bom uporabil tako za doktorsko disertacijo kot pri realizaciji stalne postavitve mask v PMP.

- V letošnjem letu je moja bibliografija bogatejša za 15 enot, tako v domačih kot tujih strokovnih revijah.

4.2. Andrej Brence

- V depoju sem urejal gradivo iz keramike. Ves popis sem vnesel v računalnik.

- Obdelal sem fond mask (opise mask, ureditev ČB fotografij, DIA posnetkov). Vse podatke sem vnesel v računalnik.

- Od *Folklornega društva Ptuj* smo pridobili arhiv v zvezi s kurentovanjem. Arhiv zajema obdobje od leta 1963 do

1987. Pregledal sem dokumente, ki so sedaj urejeni in popisani v 42 mapah. Prav tako so nam predali tudi fotodokumentacijo. Tu gre za fotografije s kurentovanjem, ki so večinoma v črno-beli tehniki. Gre za okoli 650 fotografij, brez negativov. Vse fotografije so sedaj urejene. Arhiv in fotodokumentacija se vodita posebej kot fond *Folklornega društva Ptuj*.

- V skladu z načrtom dela sem pričel z obdelavo dokumentov za historični pregled kurentovanja in dogajanj, ki so z njim povezana.

- S *Ptonirsko knjižnico Tabor iz Maribora* sem sodeloval pri razstavi o pustnem šemljenju. Razstava je bila odprta 12. 2. 1996 v prostorih knjižnice.

- V pustnem času sem dokumentiral kurentovanje v Ptuj, pustne povorke v Cirkulanah, Vidmu, Dornavi, Zahovcih in Markovcih ter Ormožu. Dokumentiral sem tudi *Jurjev sejem* v Ptuj in *Dobrote slovenskih kmetij, Martinovanje* in *Katarinin sejem*.

- Vodil sem očiščevalna in depojska dela v prostorih grajske žitnice ter skrbel za posege na restavriranju gradiva.

- Za oddelek sem pridobil 35 predmetov. Gospa Canjko iz Maribora nam je poklonila šivalni stroj. Od gospe Alič s Ptuj pa smo odkupili 34 predmetov, predvsem sodarsko orodje.

- Napisal sem besedilo o sejmih in kurentovanju za *Vodnik po Ptuj*, ki je izšel v drugi polovici leta. Za revijo *Etnolog* pa sem napisal članek *Vinarski muzej v Ptuj od ustanovitve leta 1937 do otvoritve 1946*.

Nataša Konestabo

POROČILO ETNOLOŠKEGA ODDELKA POKRAJINSKEGA MUZEJA MURSKA SOBOTA ZA LETI 1995 IN 1996

Celotno raziskovalno in razstavno delo v letih 1995 in 1996 je bilo podrejeno oblikovanju koncepta in uresničevanju nove postavitve stalnih zbirk soboškega muzeja. Razstavljeno gradivo s pripadajočim katalogom bo prvič predstavilo izbrana poglavja, predmete in pojave, s katerimi bo mogoče poudariti

etnične, konfesionalne, gospodarske, bivalne, umetnostne, socialne in duhovne koordinate pokrajine ob Muri od najstarejših časov do danes. S svojimi prispevki so se vabilu odzvali slovenski in madžarski etnologi, arheologi, zgodovinarji, slavisti, umetnostni zgodovinarji in arhitekti.

Zbiranje, evidentiranje in dokumentiranje gradiva

Večkratne prekinitev v delu kustosov etnologov v zadnjih desetih letih so povzročile pomanjkljivo dokumentiranje in varstvo hranjenega gradiva v muzejskih zbirkah ter dopolnjevanje slikovnega gradiva etnološkega oddelka. Ves čas, odkar sem nastopila delo kot pripravnica, pravzaprav poteka temeljita revizija stanja v depoju in v inventarnih knjigah, da bi prišli do popolnejšega pregleda nad etnološkim fondom muzealij.

V tem obdobju sem po večletni prekinitvi opravila inventarizacijo 158 fotografij - negativov, 89 diapozitivov ter vzpostavila še neobstoječo hemeroteko za potrebe etnološkega oddelka, ki sem jo uredila po veljavni etnološki klasifikaciji; 135 člankov iz dnevnega in tedenskega lokalnega časopisja obsega interpretacije sestavin in pojavov lokalne gnotne, družbene in duhovne kulture ter aktualizira problematiko folklornih prireditev in muzejskih ter muzeoloških prizadevanj.

V omenjenem obdobju je bil poudarek na zbiranju tekstilij in drobnih predmetov za potrebe stalne postavitve, ki dopolnjujejo oblačilno in stanovanjsko podobo 60. in 70. let. Iz nekdanje gostilne Toplakovih v Dobrovniku sem pred rušitvijo objekta pridobila in prevzela darovani gostilniški inventar in za simbolično ceno prevzela opremo, ki priča o stanovanjski kulturi in likovnem obzorju zadnjih prebivalcev nekdanje Medvenove hiše v delavski mestni četrti, v kateri se je najbolj ohranil ruralni arhitekturni fond v Murski Soboti.

Varovanje gradiva

Zaradi zaščite in boljše preglednosti gradiva v muzejskih zbirkah smo avgusta 1996 preselili v galerijske prostore vse muzejske zbirke, da bi reorganizirali depoje in v posameznih prostorih uredili stene, stropne in električno napeljavo ter tako omogočili dostop do gradiva.

Za potrebe nove muzejske postavitve so bili leta 1996 v muzejskih delavnicah opravljeni večji konservatorski posegi na 16 lesenih in kovinskih predmetih iz etnološke zbirke. Najzahtevnejši stro-

kovni poseg so predstavljale 4 ljudske plastike, ki bodo jeseni po zaslugi Bine-ta Kovačiča, samostojnega restavratorja iz ZVNKD Maribor, prvič predstavljene javnosti na stalni postavitvi.

Razstavna dejavnost

S predmeti iz etnološke zbirke se v postavitve vključujem povsod tam, kjer raven vsakdanosti dopolnjuje razumevanje življenja in bivanja večinskega prebivalstva v pokrajini ob Muri v 18., 19. in 20. stoletju v širšem kulturnozgodovinskem kontekstu. Za katalog, ki bo izšel ob odprtju razstave, so bili k sodelovanju povabljeni vsi nekdanji zaposleni kolegi in posamezniki, ki so raziskovali gradivo v kateremkoli obdobju, kakorkoli - na terenu, v muzejskih zbirkah ali v arhivskih virih, da bi s svojim prispevkom pripomogli k popolnejši podobi kulture nepriviligiranih slojev in vsebin njihovega gospodarskega, bivalnega in duhovnega življenja.

Za potrebe nove stalne postavitve sem prispevala študij in izbor gradiva, izbor rekonstrukcij in ambientalnih postavitvev, postavitev v prostor, izbor in izdelavo podnapisov, tipologij, prostorskih in časovnih pojavnosti predmetov in pojavov, dve študiji muzejskega gradiva v katalogu, predstavitev vseh razstavljenih predmetov za katalog in vključitev izbranih predmetov v študije muzejskega gradiva zunanjih sodelavcev.

Pedagoška dejavnost

V sklopu sodelovanja z Ljudsko univerzo Murska Sobota sem za študijsko skupino v letu 1995 pripravila:

- predavanje o ornamentiki na tekstilih in predstavitev tekstilij iz etnološke zbirke;

- vodstvo in učno uro o ljudskem stavbarstvu za študijsko skupino Ljudske univerze M. Sobota v muzejski vasi Falumuzeum v Zakaegerszegu;

- idejo in sodelovanje pri postavitvi priložnostne razstave *Pogrinjek vüzen-skoga zajtrka* in besedilo za zloženko;

- izbor gradiva, postavitev zaključne razstave ob koncu dela in besedilo za zloženko.

Na OŠ Črenšovci sem 30. 1. 1995 pripravila učno uro z diapozitivi o etnologiji in delu etnologa v muzeju za učence 5., 6. in 8. razredov.

V sklopu *4. Male lončarske delavnice v Filovcih* sem 23. 8. 1996 za udeležence delavnice v Plečnikovi cerkvi v Bogojini pripravila predavanje o ljudskem lončarstvu v Prekmurju in Plečnikovi cerkvi v Bogojini.

Raziskovanje gradiva

Končala sem raziskovanje gradiva za katalog in pripravila študije o pričevalnosti muzealij iz etnološke zbirke o razvojni poti cehov in razprostranjenosti cehovskih združenj v Prekmurju.

Sklenila sem terensko raziskavo pri lončarjih v Moščancih, Pečarovcih, Tešanovcih in Lemerju za izdelavo študije in kataloga o lončevini iz etnološke zbirke in ljudskem lončarstvu v Prekmurju.

Sodelovala sem v projektu Inštituta za slovensko narodopisje *Maska v Sloveniji* za izdelavo multimedijske predstavitve pustnih šemskih območij v Sloveniji.

Za potrebe raziskovalno-razstavnih projektov v prihodnosti sem obstoječo video-, dia- in fotodokumentacijo dopolnila s posnetki, ki dokumentirajo kulturo pokopališč in njihovih obiskovalcev ob dnevu mrtvih, *borovo gosti-vanje* v Puževcih 1995, renesanso nogometa v Prekmurju in fenomen *Black gringosov* ter *Žutih markov*, kulinarike in turistični spominek v Radencih, motiviko vezenih stenskih prtov z začetka stoletja, trženje kulturne dediščine na primeru predstavitve madžarskih rokodelcev v Lendavi, *Ferencevo senje* v Turnišču.

V sodelovanju z dr. Naškom Križnarjem iz AVL ZRC SAZU smo v letu 1996 obstoječo dokumentacijo dopolnili z video, dia in fotografskimi posnetki *borovega gosti-vanja* v Monoštru 1996 in postavljanja *majuša* v Gančanih.

Mednarodno sodelovanje

Z dr. Edit Kerecsényi, sodelavko muzeja György Thury iz Nagykanizse, smo v preteklem letu končali večletno znanstvenoraziskovalno sodelovanje. Tokrat je madžarska etnologinja na podlagi študija tekstilij iz etnološke zbirke PM M. Sobota zaokrožila oblačilno podobo madžarske etnične skupnosti Hetés v Prekmurju za razpravo v naslednji številki zbornika soboškega muzeja in pripravila prispevek v katalogu nove stalne postavitve.

Publicistična dejavnost

Pokrajinski muzej Murska Sobota je ob slovenskem kulturnem prazniku za regionalni tednik Vestnik pripravil *Vestnikovo kulturno prilogo* (8. 2. 1996), v kateri smo kustosi predstavili delovanje muzeja od ustanovitve do sodobnih raziskovalnih in razstavnih prizadevanj po posameznih oddelkih. V prilogi sem predstavila dva prispevka o *stavbni prepoznavnosti pomurske regije in o vplivu gibanic na oblikovanje obmurskih iden-*

titet ali o etnološki rajonizaciji malo drugače.

Za četrto številko Zbornika soboškega muzeja sem pripravila predstavitev samostojnih publikacij slovenskih etnologov, ki opozarjata na oblikovno in vsebinsko mnogovrstno šemsko izročilo - *Človek z masko: Od Prekmurja do Benetk* Marjana Bažata in Janeza Bogataja ter oceno razstave in kataloga *Mitologija Žoharjevega Kurenta*, ki sta jo v Pokrajinskem muzeju na Ptujju postavila Stanka in Aleš Gačnik.

Za turistični vodnik po občini Moravske Toplice sem prispevala etnografsko podobo občine, ki je izšla v knjižni publikaciji z naslovom *Podoba občine Moravske Toplice* in v samostojnih prevodih v angleškem, nemškem in madžarskem jeziku.

Za podatkovno shemo Pokrajinskega muzeja M. Sobota na CD ROM-u za muzejski sejem 1997 sem pripravila predstavitev etnološkega oddelka in njegovih zbirk.

V okviru akcije za izbor najboljših kmetij SV Slovenije, v kateri sem sodelovala že drugo leto, sem v tedniku Vestnik pripravila dva prispevka o spominkih kot (ne)izvirnih sooblikovalcih turistične podobe pokrajine, v Vestnikovi prilogi *Naj kmetija 96* pa sem pisala o nekaterih bistvenih spremembah v tradicionalnem kmečkem gospodarstvu in njihovem vplivu na stavbno in bivalno podobo pomurskih kmetij.

V samostojni publikaciji 8. Košičevih dnevov sem pisala o domači obrti in soustvarjanju kulturne dediščine in podobe pokrajine.

Predavanja, referati in javni nastopi

1. 2. 1996 sem v sodelovanju s turističnimi društvi Bratonci, Gančani, Lipovci in Ižakovci pripravila predstavitev kriterijev za izdelke domače in umetne obrti.

Na tečaju za turistične vodnike pri Pomurski turistični zvezi sem 30. 3. 1996 pripravila 5 ur predavanj z diapozitivi o etnografski podobi in etnološki rajonizaciji pokrajine ob Muri.

Na okrogli mizi o Plečnikovi cerkvi v okviru 8. Košičevih dnevov v Bogojini sem 26. 8. 1996 pripravila prispevek na temo etnološke problematike Plečnikove cerkve v Bogojini.

Z regionalno radijsko postajo Murski val že tretje leto sodelujem pri pripravi ali izvedbi tematskih in kontaktnih oddaj na temo ohranjanja in promoviranja kulturne premične in nepremične dediščine, predvsem pa aktualnega prostorskega in časovnega izvora ter transformacij in prenosa vlog in pomenov

šeg in navad letnega cikla v današnjem času, ki izstopajo iz tradicionalnega konteksta. V letih 1995-1996 smo pripravili naslednje prispevke: *Mlini na Muri in ohranjanje premične in nepremične kulturne dediščine*; *Sv. Martin in martinovo*; *Kdo je Lucija in kaj je licinje*; *Prednovoletni čas*; *Krojaški celh v Turušču*; *Velikonočna ikonografija*; *Markovo senje v Beltincih in sejemska ponudba*; *Gibanice v obmurskem prostoru*; *Pomen etnološkega slovarja Slovencev na Madžarskem* - ob predstavitvi etnološkega slovarja Marije Kozar Mukič v Murski Soboti 16. 12. 1996.

Študijsko in strokovno izobraževanje

6. 5. - 12. 5. 1996: strokovna ekskurzija na Nizozemsko z ogledom stalnih in specialnih muzejskih postavitv v Rotterdamu, Amsterdamu, Haagu (Muzeon, Razstava o nizozemski družbi v času ustvarjanja Jana Vermeerja) in Arnhemu (Muzej na prostem).

Strokovno srečanje in posvetovanje etnologov, konservatorjev in muzealcev na območju ZVNKD Maribor v organizaciji Uprave za kulturno dediščino 16. in 17. 10. 1996 v Prekmurju z ogledom stavbnih etnografskih in kulturnozgodovinskih spomenikov Prekmurja: Grad, Križevci, Lendava, kleti Uj Tamás v Lendavskih goricah, Dolga vas, kleti v Strehovskih in Filovskih goricah, Filovci.

Ogled in sistematska muzeološka analiza razstav: *Od antičnega vrča do majolke* v Dolenjskem muzeju, stalne etnološke postavitve v muzeju v Szombathelyju na Madžarskem, stalne postavitve *Slovinci v 20. stol.* v Muzeju novejših zgodovine v Ljubljani, *Pozdravljeni, prednamci* v Cankarjevem domu, stalne postavitve v Muzeju za umetnost i obrt in v Etnografskem muzeju v Zagrebu.

Druge dejavnosti

Izbrala sem gradivo za snemanje interierjev in eksterierjev v igrano-dokumentarnem filmu Janeta Kavčiča *Ludomorc*.

S sodelavci smo v strokovni komisiji regionalnega tednika Vestnik oblikovali nov koncept in nove kriterije za izbor najboljših kmetij severovzhodne Slovenije.

Posredovala sem gradbeno dokumentacijo, fotografije in strokovno literaturo pri oblikovanju načrtov za izgradnjo plavajočega mлина na Muri v Ižakovcih in pri nastajanju zbirke esejev Martina Mlinariča.

Pripravila sem izhodišča za muzejsko postavitve v gradu Rakičan, ki bo zajela predstavitev agrokulturnega izročila v

pokrajini, in izhodišča za vsebinsko izvedbo etnološkega kompleksa v Kraških ob Ledavskem jezeru.

Svetovala sem ob predstavitvi pomurske regije v okviru *Kmetijske svetovalne službe* in posredovala gradivo za oblikovanje predstavitenega kataloga ob razstavi *Dobrote slovenskih kmetij* na Ptuj.

Posredovala sem gradivo za oblikovanje predloga za grb občine Moravske Toplice oblikovalki Lidiji Fišer ter gradbeno dokumentacijo, fotografije, risbe in strokovno literaturo za projekt o ljudskem stavbarstvu arhitektu Goranu Dominku.

Magda Peršič

POROČILO O DELU NOTRANJSKEGA MUZEJA V POSTOJNI

Notranjski muzej se je v letu 1996 dokončno preselil včasne prostore na Ljubljansko 10 (bivši dom JLA), kjer si deli prostore skupaj z Glasbeno šolo Postojna. Kustodinja Magda Peršič je bila zato v začetku leta zaposlena predvsem s selitvijo oziroma urejanjem etnološkega depoja.

Za etnološko dokumentacijo skrbi delavka prek javnih del, ki je pod mentorstvom Magde Peršič opravila računalniški vnos podatkov s programom MODES; tako je bilo računalniško obdelanih 460 predmetov.

Magda Peršič je evidentirala etnološko premično dediščino v zasebni lasti na območju občin Cerknica, Loška dolina, Pivka, Postojna. Diateko je obogatila s 600, fototeko pa s 500 enotami. V letu 1996 je nadaljevala z raziskovanjem ribiške kulture na Cerkniskem jezeru, polharstva v Loški dolini in začela z raziskavo obiskovalcev podzemnega sveta postojnsko-pivške regije; tako je posnela 300 fotografij s podpisi obiskovalcev v Rovu, starih podpisov v Postojnski jami in v Konjskem hlevu v Predjamskem gradu. Strokovno je sodelovala z režiserjem Amirjem Muratovićem pri oblikovanju koncepta dokumentarnega filma *Reka mnogoterih imen, Podobe iz Srednje Evrope, Alpe - Jadran*, RTV Slovenija, julij 1996.

Čeprav je Notranjski muzej brez razstavnih prostorov, je v letu 1996 pripravil razstavo *Ob 100-letnici rojstva (biologa) Egona Pretnerja* v Restavraciji Jama, pri kateri je kustodinja Magda Peršič pomagala pri oblikovanju koncepta. Etnoloških razstav ni bilo, prav tako je pro-

padlo sodelovanje s Turistično kmetijo Hudičevci pri postavitvi zasebne zbirke.

Magda Peršič je pripravila gradivo in napisala tekst za CD ROM o slovenskih muzejih, ki ga pripravlja Muzej novejših zgodovine.

V maju je muzej skupaj z Inštitutom za raziskovanje krasa in Jamarsko zvezo Slovenije pripravil *Mednarodni simpozij o zgodovini speleologije in krasoslovja Alp, Karpatov in Dinaridov - ALCADI*. Junija se je kustodinja udeležila *4. Mednarodne krasoslovne šole*, ki je bila posvečena breznom. Prav tako se je od 9.-12. oktobra udeležila *3. Mednarodne konference o poljih* v Moščenički Dragi (*IIIrd International Conference on Dormice*), kjer je sodelovala s prispevkom *Identiteta slovenskega polharstva*. Novembra pa je odšla z muzealci in restavratordi na strokovno ekskurzijo v Sirijo.

Kot bibliotekarka skrbi za inventarizacijo tekočega knjižnega gradiva; knjižnica nima dostopa do Cobissa in tudi drugače je muzej pomanjkljivo tehnično opremljen.

V okviru pedagoške in propagandne dejavnosti je kustodinja sodelovala v *Zgodovinski komisiji za ocenjevanje raziskovalnih nalog mladih zgodovinarjev* pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije. Prav tako je sodelovala z Etnografskim krožkom na OŠ M. Vilhar iz Postojne, Gozdarsko in Glasbeno šolo iz Postojne, Aktivom kmečkih žena Postojna (*Furmanski praznik*), Kmetijsko svetovalno službo, Turističnim društvom Loška dolina, Inštitutom za raziskovanje krasa, z muzeji in etnologi v Sloveniji in tujini.

Tatjana Dolžan

POROČILO O DELU ETNOLOŠKEGA ODDELKA GORENJSKEGA MUZEJA V KRANJU V LETU 1996

Najobsežnejši projekt v letu 1996 je bilo sodelovanje z Merkurjem d. d. iz Kranja ob pripravi publikacije in razstave ob stoti obletnici tega podjetja. 24. septembra je bila na tiskovni konferenci predstavljena publikacija *Z zaupanjem v novo stoletje! Merkur (1896-1996)* in hkrati odprta razstava v izložbah Merkurjevih prodajaln v Kranju. Življenje in